

Jarmo Kokkonen & Marja Pesonen

”Konfirmaatiosta jäi mieleen se koko messu.”

- Huomioita konfirmaation yhteisöllisestä luonteesta

Seurakunnan pääjumalanpalveluksessa toteutettava konfirmaatio(messu) on aina monitahoinen ja herkkä kokonaisuus. Kirkossa on paljon väkeä ja toimittajilla helposti tunne siitä, että ”nyt olisi näytön paikka”. Tunne on paikallaan ja oikea. Haasteena on rakentaa eri-ikäisiä ja elämää eri tavoin nähneitä osallistujia yhdistävä kokonaisuus. Kaiken juhlahässäkän keskellä konfirmaatio voi mahdollistaa levollisen pyhän kohtaamiseen.

Konfirmaatio on rippikoululaisten juhla, mutta erityisesti pääjumalanpalveluksen kohdalla koko seurakunnan juhla. Samalla se on myös vanhempien, sukulaisten ja ystävien juhla. Kirkossa voi olla myös heitä, jotka eivät lainkaan tunne konfirmoitavia nuoria. On hyvä, että kaikille löytyy konfirmaatiosta jotakin tuttua, johon on helppo osallistua. Tuttu kastevirsi, esimerkiksi 492 *Ystävä sä lapsien* sopii siksi hyvin konfirmaation alkuun. Se liittyy kasteen ja konfirmaation jännittävällä tavalla yhteen. Virsi 462 *Soi kunniaksi Luojan* ja 332 *Herraa hyvää kiittäkää* ovat tunnettuja ja osattuja virsiä, eikä niitäkään ole syytä väheksyä. Ei kannata myöskään unohtaa virsikirjan liitteen uusia lauluja: sävelmät ovat tuttuja virsisävelmiä, mutta tekstit ovat uusinta uutta. Konfirmaatioon liittyvät laulut ovat numerot 811-815.

Puolen vuoden toimituskeskustelu

Nykyinen konfirmaation kaava löytyy kirkollisten toimitusten kirjasta, ei siis jumalanpalvelusten kirjasta. Konfirmaatiota voidaan siis lähestyä kasuaalitoimituksen näkökulmasta. Ihmisen elämänkaaren näkökulmasta ensin on kaste, sitten konfirmaatio, sitten avioliittoon vihkiminen. Tällöin rippikoulu vastaa toimituskeskustelua, tosin laajempimuotoisena! Toimitusten kirjassa sanotaan suorasti, että ”Konfirmaatio suunnitellaan yhdessä rippikoululaisten kanssa”. Mitä tämä käytännössä voisi tarkoittaa? Miten konfirmaatio suunnitellaan yhdessä rippikoululaisten kanssa?

Yksi perustava näkökulma avautuu siitä, että konfirmaatioon valmistautuminen aloitetaan riittävän ajoissa. Puolen vuoden taival rippikoulua on samalla valmistautumista konfirmaatioon. Hyvissä ajoissa voidaan keskustella nuorten ja vanhempien kanssa siitä, mitä konfirmaatio merkitsee ja millä tavoin he haluavat ja pystyvät olemaan mukana sen toteutuksessa.

Jumalanpalveluksen merkitys aukeaa nuorelle pienin askelin. Kun konfirmaatiomessu alkaa samoin sanoin ja sävelin kuin rippikoulussa alkoi jokainen uusi päivä, tuntee konfirmoitava liittyvänsä tuttuun jatkumoon. Ainakin osa virsistä tulee tutuksi jo rippikoulun aikana. Samoja virsiä voi käyttää vanhempien tapaamisissa. On tärkeää, että rippikoulun jumalanpalvelus- ja rukouselämän tyyli ja tapa ovat läsnä myös konfirmaatiossa. Säestykseen voidaan käyttää urkujen ohella muitakin soittimia. Yhtä tärkeää on, että rippikoulussa ei suosita sellaista jumalanpalveluskulttuuria, joka on irrallaan seurakunnan yhteisestä jumalanpalveluselämästä.

Riippumatta ajallisesta etäisyydestä rippikoulun ja konfirmaation välillä olisi hyvä, että rippikoulun henki ja yhteinen kokemus näkyisi ja tuntuisi konfirmaatiossa. Inhimillisuus, aitous ja lämminhenkisyys ovat tavoiteltavia tunnelmia.

Puolen vuoden varrella asioita ehditään toistamaan ja toistossa on voimaa. Tämä näkyy kirrkaasti ehtoollisopetuksessa. Kun ryhmän kanssa käydään useita kertoja rippikoulun aikana ehtoollisella, turha jännittäminen katoaa ja nuorten on helpompaa keskittyä itse ateriaan.

Konfirmaatiomessun käsiohjelma kannattaa tehdä aina. Se on kädenojennus ja arvostuksen osoitus niille kirkkovieraille, joiden jumalanpalvelustuntemus on vähäisempää. Ohjelmaan voidaan kirjata kaikkien konfirmoitavien, isosten ja työntekijöiden nimet. Nykytekniikka mahdollistaa myös kuvien hyödyntämisen.

Kaavaa on lupa soveltaa

Kirkollisten toimitusten kirja tuntee kaksi konfirmaatiomessun kaavaa. B-kaava pohjautuu viikkomessuun. Sitä on luontevaa käyttää silloin, kun kysymys ei ole sunnuntain pääjumalanpalveluksesta. Kun ripistä siirrytään suoraan kiitosrukoukseen ja ehtoollisosassa on ennen ehtoollisen viettoa vain rukous ja asetussanat, on kokonaisuus selkeästi lyhyempi.

Ennen messun alkua voidaan lyhyesti toivottaa seurakunta tervetulleeksi ja kertoa päivän luonteesta. Ensimmäisistä sanoista alkaen messun toimittajan tulee sisäistää mitä ja miksi hän on toimittamassa. Erään konfirmaatiomessun alussa pastori halusi esitellä messua toteuttavan joukon. Hän ei kuitenkaan pystynyt muistamaan osaa isosista nimeltä... !

Konfirmaatio aloitetaan ristikulkueella. Ensimmäisinä saapuvat ristinkantaja, sitten konfirmoitavat, rippikoulun opettajat ja avustajat sekä isokset, viimeisenä liturgi.

Kaava ei tunne puhetta vanhemmille ja kummeille. Emme kuitenkaan tee suurta liturgista virheittä, jos lyhyt puhe osoitetaan suoraan heille. Rippikoulussa seurakunta osaltaan liittyy siihen kasvatustyöhön, jonka eteen kotiväki on uurastanut koko nuoren taipaleen ajan. Tunteet ovat heilläkin pinnassa ja nuoren itsenäistyminen on kasvun paikka myös vanhemmille.

Isonen voi pitää konfirmaatiossa puheen, esim. otsikolla *"Mitä sinulle toivoisin?"* Puheen tulee olla lyhyt, 2-3 min. Aihepiiristä kannattaa neuvotella etukäteen, jotta vältetään päällekkäisyyksiltä. Jos isosen puheenvuoron lisäksi pidetään puhe vanhemmille, puhe konfirmoitaville sekä saarna on puheita liian monta. Samaan puheeseen voi kuitenkin liittää useita teemoja. Puheiden kannattaa olla selkeästi profiloituja ja ytimekkäitä. Saarnan toteutuksessa on usein hyödynnetty isosten näytelmällistä panosta. Myös rippikoululaisia voi hyvin olla mukana.

Kummien kristillisen kasvatustehtävän kannalta osallistuminen kummilapsen siunaukseen on kummissuhteen tähtihetkiä. Konfirmaatiomessun siunausosuus on suunniteltava huolella, jotta käytännön toteutus olisi rauhallinen ja levollinen. Niin kiire ei konfirmaatiomessussa voi olla, etteivätkö konfirmoitavat voi tulla alttarille esimerkiksi kahdessa ryhmässä. Toiset odottavat rauhassa penkissä. Kaksi riviä konfirmoitavia ja kaksi riviä kummeja samanaikaisesti alttarilla on levoton ja hälisevä ratkaisu, joka voi piiloisesti viestiä kristillisen kasvatustehtävän ja kummiuden aliarvioimista.

Napakasti ja arvokkaasti

Konfirmaatiossa jos koskaan on syytä mennä mieluummin lyhyesti ja suoraan asiaan kuin ”rikkaasti” ja monipuolisesti kaikki toimitusten kirjan antamat vaihtoehdot ja sisennykset huomioiden. Messu ei saisi venyä yli puolentoista tunnin. Kestoon voidaan vaikuttaa mm. siten, että ehtoollisen jakajia on riittävästi.

Virsiä ei kannata vierastaa. Ihmiset lähtevät hyvin toteutettuun virsilauluun varmasti mukaan, kunhan he saavat siihen riittävästi tukea. Puhdas gossellin ja bändin säestyksellä antaa virheellisen kuvan meidän jumalanpalveluselämästä. Muutoinkin on hyvä muistaa, että kyseessä on messu. Kastettujen, avioliittoon kuuluttavien ja siunattujen ilmoitukset ja esirukoukset muistuttavat hyvällä tavalla ihmisen elämänkaaren kokonaisuudesta.

Rippikoulun kokonaisuus rakentuu tiimityön varaan. Tämän tulisi kantaa konfirmaatioon asti. Usein käynee niin, että konfirmaatiomessu jää ainoastaan konfirmoivan papin vastuulle ja hän mahdollisesti kertoo muillekin, mitä konfirmaatiossa tapahtuu. Nuorisotyönohjaaja ja isokset puolestaan yrittävät saada nuoret laulamaan sen yhden konfislaulun mahdollisimman hyvin. Helposti koko konfirmaation arviointikin jää sen varaan, kuinka hyvin laulettiin tai ei laulettu. Yhteinen esirukous on mahdollisuus sekä nuorille että vanhemmille olla mukana. Joskus voi syntyä luontevasti vanhempien kuoro, joka laulaa ehtoollisen aikana.

Nuorten huomioita ja muistoja:

”Konfirmaatiosta jäi mieleen se koko messu. Kirkko oli täynnä kaikkein sukulaisia ja kummeja. Kaikki meni hyvin eikä kukaan sählännyt mitenkään. Parhaiten jäi mieleen se kun kummi ja isonen ja pastori siunasivat minut.”

”Konfirmaatio oli iloinen hetki. Ystävät olivat paikalla ja kaikki olivat tyytyväisiä. Leiriläisiä kaiketi vähän jännitti, mutta kyllä se siitä. Siunaus ja ehtoollinen olivat kauniita ja tärkeitä hetkiä. Kun isokset puhuivat ja pomokset, sitä oli ilo kuunnella. Konfislaulua oli ilo laulaa ja kyllä siitä porukasta taisi ääntäkin irrota.”

”Konfirmaatio oli sinänsä aika surullinen, koska kaikki tuntui jotenkin lopulliselta, enää ei pääsisi leirille takaisin. Kaikki lähisukulaiseni olivat paikalla, joka oli tietysti mukavaa. Kummini siunasi minut hienosti eikä kompastellut jalkoihinsa. Mieleen jäi se, kun tein ristinmerkin väärällä tavalla. Tuntui, että kaikki katsoivat jotenkin oudosti, vaikka kukaan ei sitä välttämättä huomannut.”

”Konfirmaatiota odotti, ei niinkään jännittänyt. Se oli kuin kirjan viimeinen luku, jossa katsotaan, mitä sen jälkeen tapahtuu. Kun se oli ohi ja kun rippijuhlat olivat ohi, oli niin kuin että ”mitä nyt”. Tähänkö tämä kaikki loppui? No onneksi niin ei ollut. Rakkain kummini Imppu oli isoseni Minnin kanssa siunaamassa minut kirkossa. Oli ihanaa tietää, että he olivat siellä, oli turvallista. Konfirmaatio oli ihanan juhlava. Kävellä pitkissä valkoisissa alboissa alttarille ja polvistua sinne ”nauttimaan” ensimmäinen ehtoollinen kirkossa.”